

Leden van de Gemeenteraad van de
gemeente Alphen aan den Rijn

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 14 0172
E-mail: gemeente@alphenaanrijn.nl
Website: www.alphenaanrijn.nl

Zaaknummer
3556210

Datum
1 april 2025

Contactpersoon
R. Tempelaar

Team Burgerzaken

Onderwerp
Motie aantal stembureaus n.a.v. ruimtescheppende
maatregelen organisatie van verkiezingen

Geachte leden van de raad,

In de begroting 2025 zijn ruimtescheppende maatregelen opgenomen voor Dienstverlening. Daaronder valt ook het verkiezingsbudget van Burgerzaken. Om aan de taakstelling te voldoen is voor het verkiezingsbudget van Burgerzaken een taakstelling van € 36.500,- opgenomen. Tijdens de raadsvergadering van 7 november 2024 is een motie ingediend waarin het college gevraagd wordt de vermindering van het aantal stembureaus te heroverwegen daar waar het ten koste gaat van de toegankelijkheid en bereikbaarheid en daardoor deelname aan het democratisch proces.

Uitvoeren wettelijke taak

Burgerzaken is verantwoordelijk voor het goed en transparant organiseren van de verkiezingen als onderdeel van het democratisch proces en het uitvoeren van een wettelijke taak. Begin 2023 is het verkiezingsbudget structureel verhoogd. Aanleiding hiervoor was onder meer de toename van complexiteit van het verkiezingsproces door invoering van nieuwe wetgeving, de toename van media-aandacht en publieke aandacht, de toename van aandacht en eisen voor de toegankelijkheid van verkiezingen en de toename van werkzaamheden door de centrale telling. Daarnaast zien we over het algemeen een stijging van kosten voor het gebruik van de locaties en een forse stijging van kosten voor de verkiezingsmaterialen zoals de kosten van transportmiddelen, drukwerk, het bezorgen van de stempassen/ kandidatenlijsten en de materialen voor het inrichten van de stembureaus.

De procedures en randvoorwaarden zijn verzwaard en er worden hogere eisen gesteld aan transport en beveiliging rond verkiezingen. De organisatie van de verkiezingen is een structurele taak geworden in plaats van een project met een kop en een staart.

Kosten stembureau

De grootste kostenpost binnen het verkiezingsbudget betreft het inrichten van de stembureaus; de vergoeding voor de stembureauleden, de vergoeding voor de locatie en de kosten van de materialen. De kosten voor de bezetting, locatiehuur en de inventaris bedragen circa € 3000,- per in te stellen stembureau.

De consequentie van de ruimtescheppende maatregelen is dat er bij volgende verkiezingen minder stembureaus ingericht kunnen worden. Daarbij houden we oog voor een goede spreiding waardoor de toegankelijkheid/bereikbaarheid van de stembureaus gewaarborgd blijft. Deze opdracht is ook meegeven vanuit de motie ingediend tijdens de gemeenteraadsvergadering van 7 november 2024.

Kiesdistricten

De gemeente Alphen aan den Rijn is opgedeeld in kiesdistricten en elk kiesdistrict is gekoppeld aan een stembureau. Er is kritisch gekeken naar de locaties van de stembureaus. De kiesdistricten zijn opnieuw ingedeeld. Hierbij is rekening gehouden met het aantal kiesgerechtigden per stembureau, de spreiding, de toegankelijkheid, de afstand en de opkomst bij voorgaande verkiezingen. Kiezers mogen (sinds 2009) zelf kiezen in welk stembureau in de gemeente Alphen aan den Rijn zij gaan stemmen. Op de stempas staat een stembureau in de buurt maar uit ervaring blijkt dat kiezers zich minder laten sturen.

Aantal stembureaus en toegankelijkheid

In coronatijd werd het aantal stembureaus van 69 verhoogd naar 74. Dit aantal is na het opheffen van de coronamaatregelen niet teruggebracht. Het voorstel is om, op basis van herindeling van de kiesdistricten, bij de komende verkiezing 67 stembureaus in te richten. Door het maken van de volgende keuzes blijft de toegankelijkheid/bereikbaarheid voor de kiezers gewaarborgd:

- Op 3 locaties in Alphen aan den Rijn (Zalencentrum De Bron, Basisschool Het Baken, Sportzaal De Vroonhoevelaan) waar voorgaande verkiezingen twee stembureaus werden ingesteld, kan één stembureau ingesteld worden. Voor de kiezer blijft de bereikbaarheid gelijk.
- Locatie Gymzaal Mandenvlechter is in coronatijd toegevoegd omdat locatie Noorderbrink niet beschikbaar was. Bij de afgelopen verkiezingen blijkt dat Locatie Gymzaal Mandenvlechter incourant is als stemlocatie door het geringe aantal opgekomen kiezers. Door de vaste banken binnen is de locatie ook niet toegankelijk voor mindervaliden en kan deze komen te vervallen.

- De locatie Haci Bayram Camii Moskee is in coronatijd toegevoegd om de aan de overkant van de straat liggende locatie Driehoorne te vervangen en te ontzien. Na het opheffen van de coronamaatregelen is de Haci Bayram Camii Moskee door het geringe aantal opgekomen kiezers incourant geworden als stemlocatie en kan deze komen te vervallen. Voor de kiezer blijft de bereikbaarheid gelijk.
- In Boskoop liggen binnen een straal van 250 meter de drie locaties: Brandweerkazerne Boskoop, Ontmoetingscentrum De Brug en Het raadHuis Boskoop. In coronatijd is de derde locatie toegevoegd. Het aantal kiezers van deze 3 locaties kan verdeeld worden over 2 locaties. Door de trap buiten en de drempels binnen is Het raadHuis Boskoop niet toegankelijk voor mindervaliden en kan deze komen te vervallen.
- Locatie Rhijndael Kouderkerk in Koudekerk aan den Rijn heeft na de afgelopen Europees Parlementsverkiezing zelf aangegeven niet langer beschikbaar te zijn. Er is in de directe omgeving geen alternatieve locatie beschikbaar. Kiezers kunnen gebruikmaken van één van de twee andere stembureaus in Koudekerk aan den Rijn.

Door het opheffen van bovengenoemde stemlocaties en minder stembureaus in te stellen stijgt het aantal kiesgerechtigden van de overblijvende stembureaus. Met 67 stembureaus heeft de Gemeente Alphen aan den Rijn nog steeds een hogere dekking dan gemeenten van vergelijkbare grootte en gemeenten in de regio. Recente ontwikkelingen maken het mogelijk om het aantal kiesgerechtigden per stembureau te verhogen:

- Locatie: de doorstroom in de locaties is sneller doordat de kleinere ruimtes al afgevallen zijn doordat deze niet voldeden aan de covid-maatregelen.
- Er wordt meer thuis (hybride) gewerkt. Kiezers zijn flexibeler in hun tijd. De traditionele piekmomenten vlakken iets af.
- Het nieuwe stembiljet: het kleinere stembiljet is handiger in gebruik voor kiezers en makkelijker te tellen door stembureauleden.
- Telling: door de invoering van de centrale telling wordt er in het stembureau alleen op lijstniveau geteld.

Wanneer er keuze was tussen toegankelijk en niet toegankelijk, wordt het niet toegankelijke stembureau opgeheven. Voor alle stembureaus die komen te vervallen geldt dat zich op de zelfde locatie of in de directe omgeving een ander stembureau bevindt. De afstand voor kiezers naar een stembureau wordt, op één stembureau na, niet groter. Om langere wachttijd te voorkomen worden de volgende maatregelen getroffen:

- In communicatie met de kiezers er op wijzen wanneer het rustig op het stembureau om zo de kiezers meer over de dag te spreiden.
- In een aantal grotere stembureaus kan een extra stemhokje geplaatst worden.
- Waar nodig op locaties waar voorheen een stembureau was ingericht een poster ophangen met daarop de locatie van het dichtstbijzijnde stembureau.

Additionele kostenbesparende maatregelen

De kosten voor het drukwerk met de bijbehorende bezorgkosten is een grote kostenpost. De te drukken materialen zijn, net als het aantal kiesgerechtigden per verkiezing, wettelijk bepaald. Door de in de Kieswet vastgelegde en door het MinBZK gestelde vereisten is er een beperkt aantal aanbieders. Per verkiezing wordt het drukwerk aanbesteed conform de gemeentelijke aanbestedingsprocedure. Het bezorgen van de stembiljetten en kandidatenlijsten wordt gedaan door PostNL, de enige aanbieder in de regio. De druk- en bezorgkosten bieden geen mogelijkheid voor budgetverlaging. Door de stijgende prijs van de grondstoffen zullen deze kosten in de toekomst alleen maar toenemen.

De afgelopen verkiezingen werd de VOX- (voorheen CRAFT) telmethode gebruikt. Vanaf de volgende verkiezing wordt er gebruik gemaakt de Groningse telmethode. Door gebruik te maken van deze gemeentelijke telmethode wordt op de commerciële kosten bespaard.

Financiële consequenties

Door het nemen van de beschreven maatregelen én de post onvoorzien te schrappen verwachten we de helft van de taakstelling van € 36.500,- te kunnen bereiken. De andere helft wordt bereikt door herindeling van de stembureaus waarbij we uitkomen op 67 stembureaus bij de volgende verkiezing.

Conclusie

De taakstelling op het verkiezingsbudget van € 36.500,- kan voor de helft worden behaald door de herindeling van de stemlocaties zonder dat dit ten koste gaat van de toegankelijkheid/bereikbaarheid. Op 4 locaties worden stembureaus samengevoegd, 2 incurante stemlocaties komen te vervallen en 1 stemlocatie heeft zelf aangegeven niet meer beschikbaar te zijn. De tweede helft van de taakstelling kan gerealiseerd worden met de invoer van een nieuwe, gemeentelijke telmethode en het schrappen van de post onvoorzien.

Evaluatie

Na afloop van de eerstvolgende verkiezing zal de herindeling van de stemdistricten en stemlocaties worden geëvalueerd en als daar aanleiding toe is opnieuw worden herzien.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,
de waarnemend secretaris,

drs. F. (Flora) van den Berg

de burgemeester,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel